

УДК: 338.43; JEL classification: E00; M21
DOI: <https://doi.org/10.36887/2524-0455-2023-5-16>

СТЕГНЕЙ Маріанна Іванівна, доктор економічних наук, професор, професор кафедри економіки та фінансів, Мукачівський державний університет, <https://orcid.org/0000-0002-4688-6447>
НЕЙМЕТ Віктор Вікторович, здобувач PhD спеціальності «Економіка», Мукачівський державний університет, <https://orcid.org/0009-0001-9824-0920>
МИХАЛЬЧИНЕЦЬ Наталія Олександрівна, здобувач PhD спеціальності «Економіка», Мукачівський державний університет, <https://orcid.org/0000-0001-5486-7572>
ПРОКОПЕЦЬ Руслан Іванович, здобувач PhD спеціальності «Економіка», Мукачівський державний університет, <https://orcid.org/0009-0006-6486-6307>
ЛЮЛЬЧЕНКО Сергій Віталійович, магістр спеціальності «Економіка», Мукачівський державний університет, <https://orcid.org/0009-0000-1270-2147>

МОДЕЛІ ТЕРИТОРІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ НА ЗАСАДАХ ЗАСТОСУВАННЯ ПРОЦЕСНОГО БІЗНЕС-ОРІЄНТОВАНОГО ПІДХОДУ

Стегней М.І., Неймет В.В., Михальчинець Н.О., Прокопець Р.І., Люльченко С.В. Моделі територіального розвитку на засадах застосування процесного бізнес-орієнтованого підходу.

Досліджено можливості застосування процесного бізнес-орієнтованого підходу в моделях територіального розвитку. Охарактеризовано процесний бізнес-орієнтований підхід як стратегічний підхід, що передбачає активну участь підприємств та бізнесу у процесі стимулювання та сприяння розвитку певних територій та громад. Досліджено спільні риси та відмінності процесного та проектного підходів у системі територіального розвитку. Визначено, що проект і бізнес-процес мають ряд спільних характеристик, наприклад, вони характеризуються певними визначеними у часі, наділеними певними ресурсами та визначеними у показниках і термінах етапами, що спрямовані на перетворення «входів» на «виходи». Доведено, що проект відрізняється від бізнес-процесу тим, що він закінчується у разі досягнення запланованої мети, а бізнес-процес постійно повторюється, зазнаючи незначних змін в процесі удосконалення чи адаптації. Досліджено класифікацію бізнес-процесів в моделі територіального розвитку. Визначено та охарактеризовано складові процесні етапи моделі територіального розвитку: аналіз бізнес-процесів, стейкхолдерська співпраця та участь зацікавлених сторін, формування стратегій розвитку, інтеграція інновацій та цифрових технологій, моніторинг та оцінка проміжних результатів.

Ключові слова: територіальний розвиток, процесний бізнес-орієнтований підхід, проект, бізнес-процес, модель територіального розвитку.

Постановка проблеми у загальному вигляді. У сучасних умовах вивчення територіального розвитку відіграє важливу роль у формуванні стратегій сталого економічного, соціального та екологічного розвитку. Таке дослідження є необхідним для багатьох сфер, включаючи економіку, географію, соціологію та політику. Це є важливим етапом у формуванні стратегій розвитку, спрямованих на підвищення конкурентоспроможності та покращення якості життя населення. Детальне вивчення територіальних особливостей дозволяє оптимізувати використання ресурсів, що є критичним аспектом для ефективної економічної діяльності. Знання про розташування природних ресурсів, інфраструктуру та демографічні характеристики допомагає розробляти та реалізовувати раціональні стратегії використання цих ресурсів.

Бізнес-орієнтований підхід в системі територіального розвитку сприяє створенню сприятливого бізнес-середовища, стимулюванню інвестицій, розвитку інфраструктури, розвитку кадрового потенціалу, підтримці малих та середніх підприємств, інноваційному та технологічному розвитку, створенню кластерів, розвитку партнерства між бізнесом та

владою, стимулюванню соціальної відповідальності бізнесу та сталого розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питаннями територіального розвитку займалися багато вчених, серед яких Бобровська О.В., Демиденко В.В., Зарічна О.В., Іртищева І.О., Савостенко Т.О. та інші. Питання процесного підходу до територіального розвитку висвітлені у публікаціях Бабаєва В.М., Думи О.І., Торканюк В.І., та Чорнобай Л.І.

Проте, визнаючи переваги застосування процесного підходу, важливим постає завдання дослідження особливостей моделі територіального розвитку на засадах застосування процесного бізнес-орієнтованого підходу.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою даного дослідження є обґрунтування особливостей моделі територіального розвитку на засадах застосування процесного бізнес-орієнтованого підходу.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сучасні умови глобалізації вимагають від кожного регіону та окремої територіальної громади бути конкурентоспроможними. Вивчення територіального розвитку надає інформацію для

формування стратегій, спрямованих на підвищення конкурентоспроможності, враховуючи місцеві особливості та потенціал. Аналіз таких аспектів, як доступ до освіти, охорони здоров'я та інших соціальних послуг, дозволяє розробляти політики, спрямовані на покращення якості життя населення. А інформація про використання земель, водних ресурсів та впливу економічної діяльності на природу дозволяє розробляти стратегії, спрямовані на забезпечення екологічної стійкості.

Процесний бізнес-орієнтований підхід в системі територіального розвитку – це стратегічний підхід, що передбачає активну участь підприємств та бізнесу у процесі стимулювання та сприяння розвитку певних територій та громад. Основна ідея полягає в тому, що активна підтримка та співпраця між бізнесом, владою та громадськістю може сприяти створенню конкурентних переваг та покращенню соціально-економічних показників регіонів.

Процесний бізнес-орієнтований підхід спрямований на підвищення ефективності використання ресурсів, синергію галузей та секторів, адаптацію до змін в економічному та соціальному середовищі, забезпечення участі зацікавлених сторін та впровадження інновацій та цифрових технологій.

Підвищення ефективності використання ресурсів в системі територіального розвитку на засадах бізнес-орієнтованого підходу передбачає ідентифікацію ключових бізнес-процесів, які визначають розвиток території. Це створює можливість оптимізації витрат та ресурсів, забезпечуючи раціональне використання існуючих потенціалів.

Завдяки фокусуванню на окремих процесах, що передбачає процесний підхід, співпраця між різними галузями та секторами стає більш координованою та ефективною. Це сприяє створенню інтегрованих стратегій розвитку, спрямованих на комплексне підвищення конкурентоспроможності та сталості регіону.

Сучасне глобальне середовище швидко змінюється, і тому важливо мати систему, яка легко адаптується до нових реалій. Процесний підхід дозволяє створювати гнучкі та адаптивні моделі розвитку, забезпечуючи ефективне управління та відповідь на зміни в економічних, соціальних та екологічних умовах. Процесний бізнес-орієнтований підхід включає участь зацікавлених сторін у формуванні та вдосконаленні бізнес-процесів. Це сприяє врахуванню різноманітних потреб та поглядів різних груп населення, що є важливим аспектом при формуванні ефективних стратегій розвитку. Процесний підхід сприяє

також використанню інновацій та цифрових технологій для покращення якості та швидкості виконання бізнес-процесів. Це робить територіальний розвиток більш сучасним, конкурентоспроможним та відкритим для новаторських рішень.

Бізнес-орієнтований підхід в системі територіального розвитку дозволяє ефективно поєднувати інтереси підприємств, влади та громадськості для досягнення спільних цілей розвитку. Це може сприяти зміцненню економіки регіонів, покращенню життєвого рівня населення та забезпеченню сталого росту.

Слід погодитися із Зарічною О.В., що умовою зміцнення конкурентних позицій регіонів, є виконання регіональними системами таких функцій як:

- « – узгодження і захист інтересів регіону всередині країни і за кордоном;
- посилення конкурентних позицій регіону через залучення інвесторів і вдосконалення економічної структури;
- створення системи регіональних пільг і гарантій для підприємств, комерційних структур та інвесторів;
- нарощування зовнішньоекономічного потенціалу і розширення торгово-економічних зв'язків регіонів» [1].

Бобровська О.В. та Савостенко Т.О. стверджують, що «конкурентоспроможність регіону означає здатність економіки регіону передбачати зовнішні та внутрішні виклики шляхом створення нових економічних можливостей за рахунок використання стійких конкурентних переваг регіону та успішно адаптуватися до них; визначати його роль і місце в економічному просторі країни та на світовому ринку товарів і послуг, тобто це здатність регіону випереджати інші регіони за окремими соціально-економічними показниками» [2].

У сучасних умовах розвитку науково-технічного прогресу та в умовах обмеженості ресурсів державна регіональна політика спрямована на створення умов для формування конкурентних переваг територій. Одним із ключових завдань є надання додаткових фінансових та організаційно-адміністративних повноважень для прийняття рішень на місцевому рівні, пошук та симулювання точок економічного зростання, а також регулювання процесів для згладжування економічних і соціальних диспропорцій.

Процесний бізнес-орієнтований підхід взаємопов'язаний із теорією проектного підходу. «Основою проектного підходу в управлінні є погляд на проект як на керовану зміну початкового проблемного стану будь-якої системи (наприклад, держави, регіону, області,

муніципального утворення, галузі, організації чи підприємства), що забезпечує досягнення запланованих цілей в умовах чітко визначених часових та ресурсних обмежень. Управління проектами – стандартизований підхід щодо раціонального та ефективного управління цілеспрямованими змінами в соціально-економічних системах» [3].

Отже, застосування проектного підходу до управління регіональним розвитком сприяє забезпеченню конкурентних переваг територій, розв'язанню завдань, що стоять перед регіонами, та підвищенню ефективності управлінських рішень [4].

Вчені Бабаєв В.М., Торканюк В.І. стверджують про необхідність застосування засад проектного менеджменту у практику територіального управління, вони пояснюють категорію «проект» як «організаційно-технічну систему чітко сформульованих завдань, фізичних об'єктів, технологічних процесів, технічної та організаційної документації, що створюється та запроваджується для реалізації цих завдань а також сукупність фінансових, матеріальних та інших ресурсів для їх реалізації» [5].

Проектний підхід до регіонального розвитку дозволяє вирішувати проблеми регіону послідовно і системно, зосереджуючись на конкретних завданнях і результатах. Цей підхід підвищує ефективність управління територіями та дає можливість отримувати більш значущі результати [6].

Таким чином, проектний підхід є ефективним інструментом для управління територіальним розвитком. Цей підхід дозволяє досягти комплексної мети, а саме збалансованого використання ресурсів та зростання конкурентоспроможності територій і забезпечення їх сталого розвитку.

По-перше, проектний підхід широко використовується в якості ефективного інструменту територіального розвитку в Європейських та інших країнах з розвинутою економікою. По-друге, такий підхід дозволяє концентрувати обмежені ресурси та час на реалізацію конкретних завдань, що сприяє підвищенню ефективності управління територіями. По-третє, проектний бізнес-орієнтований підхід дозволяє забезпечити високий рівень результативності та довгострокову конкурентоспроможність територій. Отже, проектний бізнес-орієнтований підхід має значний потенціал для підвищення ефективності управління територіальним розвитком.

За словами Демиденка В.В., «процесний підхід в управлінні в якості основного об'єкта управління виділяє бізнес-процес, що наскрізно проходить через усі рівні організації і відповідає за будь-яку певну дію від початку і

до кінця. Взаємозв'язки всередині підприємства базуються не на виокремленні певних підрозділів, що виконують визначені функції, а на виокремленні наскрізних процесів, які визначаються цілями і задачами діяльності підприємства. Процесний підхід орієнтований, у першу чергу, не на організаційну структуру підприємства, а на бізнес-процеси, кінцевими цілями виконання яких, є створення продуктів або послуг, що представляють цінність для зовнішніх або внутрішніх споживачів» [7].

Процесний підхід розглядає господарство регіону як сукупність бізнес-процесів, які взаємодіють між собою. Проектний менеджмент, у свою чергу, є інструментом для економічного, техніко-технологічного та ресурсного обґрунтування бізнес-процесів, які орієнтовані на досягнення чітко визначеної цілі розвитку території.

Проект і бізнес-процес мають ряд спільних характеристик, наприклад, вони характеризуються певними визначеними у часі, наділеними певними ресурсами та визначеними у показниках і термінах етапами, що спрямовані на перетворення «входів» на «виходи». Однак проект відрізняється від бізнес-процесу тим, що він закінчується у разі досягнення запланованої мети, а бізнес-процес постійно повторюється, зазнаючи незначних змін в процесі удосконалення чи адаптації.

Таким чином, проектний менеджмент і процесний бізнес-орієнтований підхід є доповнюючими один одного інструментами, які можуть використовуватися для підвищення ефективності регіонального управління. Процесний підхід до управління територіями розглядає регіон як систему, що складається із взаємопов'язаних бізнес-процесів. Ці процеси необхідні для забезпечення життєдіяльності регіону та досягнення його цілей.

Бізнес-процес – це сукупність дій, які здійснюються для досягнення певного результату. Він може бути розділений на окремі етапи, кожен з яких має свій початок і кінець.

Основні переваги процесного підходу до управління територіями:

- покращення ефективності діяльності регіону за рахунок удосконалення та оптимізації бізнес-процесів;
- посилення відповідальності за окремі процеси;
- збереження гнучкості системи;
- швидка ідентифікація проблем.

Ефективне впровадження процесного підходу до регіонального управління вимагає детального аналізу та розмежування бізнес-процесів, що здійснюються в регіоні різними суб'єктами. На основі цього аналізу можна

сформувати найбільш оптимальну композицію процесів, яка сприятиме підвищенню ефективності та конкурентоспроможності регіону.

Автори Дума О.І. та Чорнобай Л.І. запропонували підхід до групування бізнес-процесів, який виділяє чотири групи [8]:

- основні бізнес-процеси створюють основну продукцію або послуги, які приносять прибуток організації;

- допоміжні бізнес-процеси підтримують основні бізнес-процеси, наприклад, забезпечення матеріальними ресурсами, підготовка персоналу, маркетинг;

- бізнес-процеси розвитку спрямовані на вдосконалення організації, наприклад, інноваційні проекти, підвищення кваліфікації персоналу;

- бізнес-процеси управління забезпечують ефективне функціонування організації, наприклад, планування, облік, контроль.

Автори також виділяють два типи бізнес-процесів: інноваційні (динамічні) та статичні (програмовані). Інноваційні бізнес-процеси потребують творчого підходу і часто

змінюються, тоді як статичні бізнес-процеси регламентовані відповідними документами і не змінюються часто.

Аналізуючи різні джерела, що характеризують різновиди бізнес-процесів, можливо визначити класифікацію бізнес-процесів в моделі територіального розвитку (рис. 1).

Ієрархія бізнес-процесів може бути розширена аж до рівня окремих стадій або операцій, але це призведе до втрати універсальності схеми. Надалі запропоновану модель можна адаптувати до специфіки регіону чи адміністративно-територіального утворення.

В цілому модель територіального розвитку на основі процесного бізнес-орієнтованого підходу – це систематизована та інтегрована концепція, яка спрямована на управління та розвиток певної території з урахуванням бізнес-процесів, що відбуваються в цьому регіоні. Основна ідея полягає в тому, щоб взяти територію як складну систему, в якій взаємодіють різні елементи, і оптимізувати цю взаємодію для досягнення максимальної стійкості, ефективності та сталого розвитку [9-10].

Рис. 1. Класифікація бізнес-процесів в моделі територіального розвитку

Джерело: узагальнено на підставі [8]

Складовими моделі територіального розвитку є наступні процесні етапи: аналіз бізнес-процесів, стейкхолдерська співпраця та участь зацікавлених сторін, формування стратегій розвитку, інтеграція інновацій та цифрових технологій, моніторинг та оцінка проміжних результатів.

Перший етап моделі включає вивчення та аналіз бізнес-процесів, які визначають економічну, соціальну та екологічну динаміку території. Цей аналіз допомагає ідентифікувати ключові фактори впливу та потенційні можливості для оптимізації. Другий процесний етап моделі враховує інтереси різних стейкхолдерів – від громадськості та бізнесу до владних структур. Це включає активну участь зацікавлених сторін у процесі прийняття рішень та визначення стратегічних напрямків розвитку. Далі на основі аналізу бізнес-процесів та участі стейкхолдерів розробляються стратегії територіального розвитку. Ці

стратегії повинні бути адаптивними та спрямованими на досягнення стійкого економічного зростання та покращення якості життя. Модель передбачає також впровадження інновацій та цифрових технологій у різні бізнес-процеси та аспекти територіального розвитку. Це допомагає не тільки підвищити ефективність, але й зробити територію більш привабливою для інвесторів та нових технологій. Важливим формуючим елементом моделі є система моніторингу та оцінки, яка дозволяє постійно відстежувати проміжні результати виконання стратегій та у разі потреби коригувати їх відповідно до змін у середовищі чи нових викликів.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Таким чином, використання процесного бізнес-орієнтованого підходу в моделі територіального розвитку надає можливість не лише ефективно управляти бізнес-процесами регіону, але й створює основу для

гнучкої та стійкої системи розвитку, яка може адаптуватися до змін у своєму оточенні та сприяти загальному підвищенню якості життя на території. Використання процесного бізнес-орієнтованого підходу дозволяє інтегрувати та оптимізувати різноманітні бізнес-процеси територіального розвитку, роблячи їх більш спрямованими та ефективними. Акцент на участі зацікавлених сторін в процесі розвитку гарантує широкий спектр поглядів та допомагає враховувати різні потреби та інтереси регіональних груп. Однією з ключових переваг є можливість легко

адаптуватися до змін в економічному, соціальному та екологічному середовищі. Модель може швидко реагувати на нові виклики та інтегрувати інноваційні рішення. Процесний бізнес-орієнтований підхід сприяє підвищенню конкурентоспроможності територій, забезпечуючи оптимальне використання ресурсів та створюючи сприятливі умови для приваблення інвестицій. Застосування цього підходу робить територіальний розвиток відповідним до вимог сталого розвитку та більш стійким завдяки систематичному моніторингу, оцінці та корекції стратегій.

Література.

1. *Зарічна О.В.* Підвищення конкурентоспроможності регіону. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2014. Випуск 9. Частина 3. С. 146-149.
2. *Бобровська О.Ю., Савостенко Т.О., Польська І.Е.* Забезпечення конкурентоспроможності регіонів у контексті активізації економічного розвитку. Дніпропетровськ: ДРІДУ НАДУ, 2013. 48 с.
3. *Кавтущ О.П., Гончарук А.Р.* Проектний менеджмент як ефективний інструмент соціально-економічного розвитку територій в Україні. *Сучасні проблеми економіки та підприємництва*. 2011. № 8. С. 25-33.
4. *Юзькова О.І.* Особливості сервісно-орієнтованого підходу у формуванні інноваційного лідерства в державному управлінні в Україні. *Інвестиції: практика та досвід*. 2019. № 16. С. 101-106.
5. *Бабаєв В.М., Торканюк В.І.* Проектний підхід в механізмі державного управління. URL: <http://eprints.kname.edu.ua/29745/1/50.pdf>.
6. *Торгалю Т.* Механізми формування і реалізації проектів регіонального розвитку: стан наукового розроблення. *Державне управління та місцеве самоврядування*. 2016. Випуск 1 (28). С. 101-109.
7. *Демиденко В.В.* Управління бізнес-процесами як складова процесного підходу до управління підприємством. *Ефективна економіка*. 2015. № 11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4517>.
8. *Чорнобай Л.І., Дума О.І.* Бізнес-процеси підприємства: класифікація та структурно-ієрархічна модель. *Економічний аналіз*. 2015. Том 22. № 2. С. 171-182.
9. *Стегней М.І.* Інвестиційно-інноваційні доміанти сталого розвитку територіальних одиниць. *Економіка та суспільство: електронний науковий фаховий журнал*. 2015. № 1. С. 56-61.
10. *Іртишчева І., Стегней М.* Інноваційне оновлення фінансово-економічного механізму реалізації децентралізованої моделі сталого розвитку територіальних громад. *Економіст*. 2015. № 6. С. 8-12.

References.

1. *Zarichna, O.V.* (2014). «Increasing the competitiveness of the region». *Naukovyj visnyk Khersons'koho derzhavnogo universytetu*. Issue 9. Part 3. pp. 146-149.
2. *Bobrovs'ka, O.Yu., Savostenko, T.O., Pol's'ka, I.E.* (2013). *Zabezpechennia konkurentospromozhnosti rehioniv u konteksti aktyvizatsii ekonomichnoho rozvytku*. [Ensuring the competitiveness of regions in the context of economic development activation]. DRIDU NADU. Dnipropetrovs'k. Ukraine.
3. *Kavtysh, O.P., Honcharuk, A.R.* (2011). «Project management as an effective tool for socio-economic development of territories in Ukraine». *Suchasni problemy ekonomiky ta pidpriemnytstvo*. № 8. pp. 25-33.
4. *Yuz'kova, O.I.* (2019). «Peculiarities of the service-oriented approach in the formation of innovative leadership in public administration in Ukraine». *Investitsii: praktyka ta dosvid*. № 16. pp. 101-106.
5. *Babaiev, V.M., Torkaniuk, V.I.* Proiektnyj pidkhyd v mekhanizmi derzhavnogo upravlinnia. [Project approach in the mechanism of public administration]. Available at: <http://eprints.kname.edu.ua/29745/1/50.pdf>.
6. *Torhalo, T.* (2016). «Mechanisms of formation and implementation of regional development projects: state of scientific development». *Derzhavne upravlinnia ta mistseve samoovriaduvannia*. Issue 1 (28). pp. 101-109.
7. *Demydenko, V.V.* (2015). «Management of business processes as a component of the process approach to enterprise management». *Efektynna ekonomika*. № 11. Available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4517>.
8. *Chornobaj, L.I., Duma, O.I.* (2015). «Business processes of the enterprise: classification and structural-hierarchical model». *Ekonomichnyj analiz*. Vol. 22. № 2. pp. 171-182.
9. *Stehnej, M.I.* (2015). «Investment and innovation dominants of sustainable development of territorial units». *Ekonomika ta suspil'stvo: elektronnyj naukovyj fakhovyj zhurnal*. № 1. pp. 56-61.
10. *Irtysheva, I., Stehnej, M.* (2015). «Innovative renewal of the financial and economic mechanism of implementation of the decentralized model of sustainable development of territorial communities». *Ekonomist*. № 6. pp. 8-12.

Abstract.

Stehnei M., Neimet V., Mykhalchynets N., Prokopets R., Liulchenko S. Models of territorial development based on the application of a process-oriented business approach.

The possibilities of applying a process-oriented business approach in territorial development models have been investigated. The process-oriented business approach is characterized as a strategic method involving the active participation of

enterprises and businesses in stimulating and fostering the development of specific territories and communities. Standard features and differences between process and project approaches in territorial development systems have been examined. It has been determined that a project and a business process share specific characteristics, such as being defined over time, endowed with specific resources, and having defined stages to transform 'inputs' into 'outputs.' It has been proven that a project differs from a business process in that it concludes upon achieving the planned goal. In contrast, a business process is continually repeated, undergoing minor changes in the process of improvement or adaptation. The classification of business processes in the territorial development model has been explored. The components of the process stages in the territorial development model have been identified and characterized: analysis of business processes, stakeholder collaboration, and involvement, formulation of development strategies, integration of innovations and digital technologies, monitoring, and evaluation of intermediate results. Thus, the use of a process-oriented business approach in a territorial development model provides an opportunity not only to manage the region's business processes effectively but also to create the basis for a flexible and sustainable development system that can adapt to changes in its environment and contribute to the overall improvement of the quality of life in the region. Using a process-oriented business approach allows integration and optimization of the various business processes of territorial development, making them more focused and effective. The focus on stakeholder participation in the development process guarantees a wide range of perspectives and helps to consider regional groups' different needs and interests. One of the key advantages is the ability to quickly adapt to changes in the economic, social, and environmental environment. The model can quickly respond to new challenges and integrate innovative solutions. A process-oriented business approach contributes to the competitiveness of territories, ensuring optimal use of resources and creating favorable conditions for attracting investment. This approach makes territorial development consistent with the requirements of sustainable development and more sustainable, thanks to the systematic monitoring, assessment, and correction of strategies.

Keywords: territorial development, process-oriented business approach, project, business process, territorial development model.

Стаття надійшла до редакції 04.12.2023 р.

Бібліографічний опис статті:

Стегней М.І., Неймет В.В., Михальчинець Н.О., Проконець Р.І., Люльченко С.В. Моделі територіального розвитку на засадах застосування процесного бізнес-орієнтованого підходу. Актуальні проблеми інноваційної економіки та права. 2023. № 5-6. С. 91-96.

Stehnei M., Neimet V., Mykhalchynets N., Prokopets R., Liulchenko S. Models of territorial development based on the application of a process-oriented business approach. Actual problems of innovative economy and law. 2023. No. 5-6, pp. 91-96.

УДК: 65.011: 911.375(477):004.67:330; JEL classification: F52

DOI: <https://doi.org/10.36887/2524-0455-2023-5-17>

ІРТИЩЕВА Інна Олександрівна, доктор економічних наук, професор, професор кафедри менеджменту, Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова, <https://orcid.org/0000-0002-7025-9857>

КРАМАРЕНКО Ірина Сергіївна, доктор економічних наук, професор, професор кафедри менеджменту, Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова, <https://orcid.org/0000-0002-0417-0918>

БОГАТИРЬОВ Костянтин Олександрович, доктор економічних наук, професор, заступник директора Навчально-наукового інституту фізичної культури, спорту та реабілітації, Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського, <https://orcid.org/0000-0002-7224-7892>

ГРИШИНА Наталія Володимирівна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту, Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова, <https://orcid.org/0000-0003-1768-750X>

КУПЧИШИНА Ольга Анатоліївна, кандидат економічних наук, Чорноморський національний університет імені Петра Могили, <https://orcid.org/0009-0007-5411-1004>

РАКІПОВ Владислав Русланович, кандидат економічних наук, начальник управління контролю за підакцизними товарами, Головне управління ДПС у Миколаївській області, <https://orcid.org/0000-0002-1386-5156>

ФОРСАЙТ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ

Іртищева І.О., Крамаренко І.С., Богатирьов К.О., Гришина Н.В., Купчишина О.А., Ракіпов В.Р. Форсайт цифрової трансформації національної економіки та її вплив на забезпечення інноваційного розвитку.

Наголошено на важливості цифрової трансформації національної економіки в умовах глобальної нестабільності та невизначеності як складової інноваційного розвитку. Цифрова трансформація національної економіки дозволить забезпечити поступові процеси повоєнного відновлення та підвищити конкурентоспроможність. Доведено, що дослідження трансформації національної економіки як складової інноваційного розвитку актуально проводити за допомогою технології форсайту. Головною метою форсайту є дослідження майбутньої моделі об'єкта чи процесу, її позиціонування в умовах майбутнього середовища та визначення шляху переходу до прогнозованого (модельованого)